

УДК 630*4

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ЛІСОВИХ ПОЖЕЖ

Наулік Л. Р., к.ф.-м.н.,

Державне агентство лісових ресурсів України, м. Київ

Лісові пожежі наносять велику шкоду природним екосистемам, екології та економіці України. Держлісгоспи не отримують в повній мірі прибуток від знищеної вогнем ділової деревини та змушені витратити вкрай обмежені кошти на ліквідацію пожеж і лісовідновлення. З метою збереження біорізноманіття лісових екосистем лісівники щорічно планують проведення протипожежних профілактичних заходів, ефективність яких в значній мірі залежить від достовірності та повноти інформації про пожежі.

Аналіз чинного законодавства показав прогалини в нормативно-правовій базі, які унеможливають отримання повної інформації про лісові пожежі та їх наслідки, що потребує негайного реагування. Зокрема, необхідно внести зміни до Порядку обліку пожеж та їх наслідків (постанова КМУ від 26.12.2003 №2030), затвердити нову редакцію Правил пожежної безпеки в лісах України (розроблений та поданий на державну реєстрацію наказ Мінагрополітики від 25.07.2019 № 411 відмінено новоствореним Мінекономіки через необхідність перепогодження наказу новопризначеними членами Уряду).

Відповідно до Державної цільової програми «Ліси України» на 2010-2015 роки (постанова КМУ від 16.09.2009 № 977) Держлісагентство - центральний орган виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства - узагальнювало інформацію від усіх гілок влади про хід виконання програми, зокрема обсяги й вартість протипожежних заходів. Нова подібна програма тільки розробляється.

«Розділ V. Лісові пожежі» форми державної статистичної звітності 3-ЛГ вилучений із 1 січня 2019 року (наказ Держстату від 06.07.2018 №118), тому інформація про пожежі у всьому лісовому фонді України вже не оприлюднюється в річних статистичних збірниках. Щомісячна звітність за формою 1-ППО «Звіт про пожежі та їх наслідки» (наказ МВС від 14.06.2017 №503), яка містить позиції про лісові пожежі та щорічно ДСНС направляється Держстату, не оприлюднюється на його сайті. Мінагрополітики, яке на

виконання постанови КМУ від 21.10.2015 №835 зобов'язане оприлюднювати інформацію про лісові пожежі у формі відкритих даних, реорганізоване та не є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері лісового та мисливського господарства.

Таким чином пересічний громадянин може отримати інформацію про лісові пожежі тільки шляхом звернення із запитом на публічну інформацію до кожного підприємства, установи, організації, яким надано у користування або власність ліси.

З метою автоматизації процесу збору та інформації організовано розробку відповідного функціоналу на Геопорталі «Ліси України» (forestry.org.ua).

Поодинокі нечисленні випадки приховування фактів лісових пожеж державними лісгосподарськими підприємствами пояснюються небажанням оформлення актів про пожежі та тим, що преміювання керівників залежить не від оперативності виявлення загоряння та ефективності ліквідації пожежі (про що свідчить її середня площа), а від їх кількості. Але й вони через певний час виявляються через перевірки вищестоящих органів за зверненнями громадських об'єднань і свідомих громадян, планових екологічних та лісозахисних обстежень або моніторингу космічних знімків.

Таким чином, першочерговим завданнями вважаю затвердження нової програми «Ліси України», відновлення державної статистичної звітності з лісових пожеж та приведення нормативно-правової бази у відповідність до зміни структури Уряду. Об'єктивна інформація про лісові пожежі дозволить забезпечити здійснення аналізу та умов виникнення пожеж, оцінки стану пожежної безпеки, прогнозу ситуацію і розробки запобіжних заходів для захисту життя і здоров'я людей, збереження майна від пожеж незалежно від власності та створення належних умов для гасіння пожеж на території лісового фонду.

**Науковий керівник: к.с-г.н. доцент Вишневський А. В.*